

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 32. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm2062/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

At, siende han ved et sørgetlig Falb i den ublige Barns dom nejsant i de Døds Nige, dog, opretted ved sin Faders Kunst og seirrig ved Hans overerdenlige Bistand, finder den Lovets Krone og det Umodeligheds-Bæger, som vor Giens stanke for hans Langsel og Rosend for hans Kamp.

Men nu vante Jøderne alt gienrem mere end Synten Aarhundrede ustadige omkring, over Tempel og Throne og med tilbundne Hine for den Sol-s-Hoer i Alvernes Hulde, hørpaas de ventede fra Aaruds-Tid og som en løser baade deres og hele Slægtens Gagde, og Grækernes, siende det undtes dem at see Morgen-Røben fra det Høje, at blive beende i deres Fædres Land og nys igjen at afryse Barbarernes Lag, saa ere de dog endnu som Fremmede i deres eget Hjem og fremmede for den Videnslæbes lighed, deres hoibaarne Fædre udslakte, saa vi Nord's Boer for Dicbillet er det eneste Historiske Folk, der er istand til videnstabelig at fortælle sine Fædres Levneis-Lob, drogende Hædeel af al den Udvikling, Tiden har medført og alle de Oplysninger den har bragt, uden at baale os for Nogen af alle de Bildesrelater, Misbrug og Misgrib, Mellem-Tiden kun synes at have helliget og end ved Videnslæbighed at have mesterlig brafastet. Vi kan umulig virke om, at baade Jøder og Grækere skal tage Deel i Seieren, de saa kraftig havs forberedt og saa levende haaber paa, thi til Mognarots-Kampen, sagde vores Gamle, øster Gjallat-Hornet alle henvende Kamper; men for Dicbillets er de dog atligne ved en offelbig Olding og et umyndigt Barn, til hvis videnstabelige Bæger og Hors myndere vi er satte mod de Romerske Ille og Dene, der endnu forsøge dem og behandle deres eige Aar-Gods som et Ros. Medens vi derfor selv er gyldig Bidner i Nordens Historie, erklaare vi, at i det Mindste ved Bogtrykkers-Kunstens Opkomst var baade Jøder og Grækere gyl-

bige Bidner om ikke Christers Egthed og at desuden den Christine Menighed vñr for Jøderne liget op til den Dag, de endnu harde Tempel og Christ-Kloge. Dristig oprulle vi dersor den universel-historiske Klade fra Palæstina gien-nem Grækenland og Rom til os, og sige rolig; har den ikke Gyldighed for Andre, saa har den dit dog for Jøder, Grækere og Nord-Boer, eg hvem der nu ikke føler sig i Slægt med dem, oprulle en Anden, om han kan finde den, eller noies foruden, men han prøv ikke paa at forvirre og forvænde os denne, thi det kan vi ikke taale, og behøve det, saafordt vi er Kampernes ægte Barn, ikke heller; thi da er vi Mand for at bryde Baner, hvor de ikke alt findes brukte og at bortrydde de Hindringer, vi møde undervojs. Hvem der enten finder det fornisielgere at være hvad vi, med vore Fædre, kalde et Dyr, eller øns-kulde at være en saadan Selv-Stændighed, som vore Fædre kaldte en Røn-Thurs, ham har vi Intet at misundre, men misunder han desvagtet os hvad han selv ikke stat-ter og vil stille os derved, da maac han ikke fortære paa, om det holder til ham, at vi har baade Mjøiner og Gunnar er endnu og lader dem ushart, hvor det gælder Aagaards Fred. Voer Barn og Barne-Born kan umues-lig fare bedre, enten i Kirken, i Skolen eller i det Bor-sgerlige Selskab, end ved efterhaanden at hoste hvad der blev haest i Palæstina, Grækenland og det Gamle Norden, saa det maac vi nødvendig stille dem for Die, som vi findt det, og frede om det, til de blive store og vi blive smaa, da det saaer blive deres egen Sag, om de vil bytte Israels Hellighed, Grækenlands Hinde og Nordens Haab bort for egyptiske Mumier og romerske Kæs-Porte. De vil imidlertid formodentlig snart se, at aldrig noget Bytte var mere gjort paa Bedrag, fordi de, ved at

holde fast paa hvad vi overantorde dem, saae i Tilgjæst alle head Man kan høje dem derfor, og har hvad Menneske af vor Slegts immer trængde til, men aldrig fandt, uden hvor den Prophetiske og Apostoliske Land forevede over Vandene: har i Kirken en kraftig og trostelig Spaabom, der nærer til de evige Høje, i Staten en Retter-Gang, hvoret ved Gottig-Holk kan vinde og hvormed der stilles paa al den Frihed og Lighed, Man med Nette kan forlange, og endelig i Skolen en historisk fremstredende Oplysning, der langsomt men sikkert ubviller Adels-Menneskets Forestillinger om sig selv, om Gud og Verden, til al den Klarhed, de, uden at blive døde og tomme Besgreber, i Stovet kan modtage. Saa lydelig og saa gyldig vidner alerede Erfaringen, om Christendommens mogelighed til religiøse Vitterninger i det daglige Liv og bermmed paa det Borgerlige Selskab, at der hører djiævel Mennesket. Had eller ejt historisk Vandkunighed til at ønske, dem afbrude, og Dens Fortjenester af Menneske-Landens Udsigtning til Forstand i alle Vitterninger, og dermed af Oplysning og Videnskabelighed, ere vel for Hjælplet saare misfriende, men dog i Historiens Lyb for aaben Øje umisfrielige, da Troen aabenbar ligesaaærl har udvistet den Forstand, der betænker sen den der foersæer den. Nu at tanke, at disse Vitterninger kan voldsme, vogter Man borlusser Verbindigheden for den levere Anstue af Gud og Mennesket, der aabenbar var det virkende Princip, det er saa usornufsigt, at man maa skamme sig ved at tiltroe Nogen den Andelslighed, der ikke selv udtrykkelig vedsiender sig den, og at ville sette den Romerske Fornuft i den Christelige Anstuelses Trub, er, baade efter Sagens Natur og Erfaringens Vidnesbyrd, at gjore Doden til Livets, Veld til Kæltens, Tyranni til Frihetens og Barbari til Oplysningens Statsholder, saa i Sammenligning dermed var Middel-Aldoren

grønlest. Overstro paa Paven knap verd at nævne som Daars stab. Dog, filter vil det ogsaa snart indsees overalt, hvor Jøder, Græker og Nord-Boer have aandelige Freender, og uden for den Krebs, stor eller lille, nyter det naturligvis ligefaldig, som blandt dem der stables til Umaslende, at tale om den Menneske-Land, der forevede over Helte-Holstene og sover endnu over deres Born, naar ille Fabrenes Tanke-Gang og Tunge-Maal ere bleone dem aldeles fremmede, og at de, der ikke siende Landen, ti heller har minstig Forstand paa dens Lobe-Bane, eller Verbindighed for dens Maal, er saa naturligt, at det intet Siebelik maa forbuse og skal kun giøre os ondt, forbi vi har den velsgrundede Overbevisning, at overalt hvor der lyber et Tunge-Maal, hvori vi kan udtrykke vor Tanke-Gang, der høre de som tale oprindelig til vor Slegts, em de end sank saa dybt, at vi maae skamme os ved at kalde dem Freender!

